

PERSBERICHT

19 juli 2024

Verslag aan het federale parlement: Langdurig zieken – Maatregelen tot re-integratie op de arbeidsmarkt: opvolging 2024 van de aanbevelingen

Het Rekenhof publiceerde in december 2021 een audit waarin het had onderzocht of de maatregelen tot re-integratie van langdurig zieken, die zijn gebaseerd op specifieke re-integratietrajecten voor personen met een arbeidsovereenkomst (WASO-traject) of zonder arbeidsovereenkomst (RIZIV-traject), een positieve invloed hadden op de arbeidsmarkt. Omdat uit zijn vaststellingen was gebleken dat het re-integratiebeleid duidelijk zijn effect miste op de arbeidsmarkt, heeft de regering in de daaropvolgende jaren het re-integratieproces grondig hervormd. Gezien de gestage toename van de deeltijdse tewerkstelling bij invaliditeit tussen 2017 en 2023 kan worden gesteld dat het re-integratiebeleid stilaan zijn vruchten begint af te werpen. De redenen hiervoor zijn onder meer een hertekening van het re-integratieproces, een actievere deelname van werkgevers, ziekenfondsen en erkende arbeidsongeschikten bij het proces dankzij specifieke responsabiliseringsmaatregelen en nieuwe beleidsinstrumenten voor een accurate en efficiënte opvolging en evaluatie van het re-integratiebeleid. Die maatregelen worden in 2024 nog verder verfijnd zodat het Rekenhof van oordeel is dat twee van zijn aanbevelingen uit 2021 volledig zijn gerealiseerd en vier slechts gedeeltelijk.

In zijn audit van 2021 stelde het Rekenhof vast dat, ondanks het stijgende aantal re-integratietrajecten, het aantal geslaagde trajecten ten opzichte van het aantal arbeidsongeschikten eerder beperkt bleef. Jaarlijks bereikten de effectief gestarte RIZIV-trajecten slechts maximaal 0,6 % van de doelgroep en de WASO-trajecten maximaal 1,7 %.

Ruim twee jaar na de audit ontwikkelde de regering, op initiatief van de minister van Economie en Werk en de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid in overleg met alle betrokken actoren, diverse instrumenten bij het re-integratieproces om zo de terugkeer naar de arbeidsmarkt sneller, meer gericht en op maat te kunnen realiseren alsook de effectiviteit van dit re-integratiebeleid te kunnen evalueren.

Ten eerste zorgde het vernieuwde re-integratiebeleid voor een verbetering van het re-integratieproces bij de ziekenfondsen ('Terug Naar Werk'-trajecten, TNW) en bij de arbeidsartsen (re-integratietraject voor arbeidsongeschikte werknemers, 'RIT'-trajecten), een nauwere samenwerking en betere communicatie tussen de adviserend arts, arbeidsarts en behandelende arts, de ziekenfondsen en het RIZIV alsook voor het opzetten van een systeem van periodieke opvraging van de gegevens noodzakelijk voor de opvolging, bijsturing en rapportering.

Daarnaast behield de regering wel het vrijwillige karakter van de re-integratietrajecten maar werden de erkende arbeidsongeschikte, het ziekenfonds en de werkgever meer geresponsabiliseerd in het re-integratieproces. Bij een (te) passieve deelname van één van de actoren in het proces kunnen immers de uitkeringen van de arbeidsongeschikten en (of) de wettelijk toe te kennen administratiekosten aan de ziekenfondsen worden verminderd. Werkgevers die de arbeidsovereenkomst van hun werknemers beëindigen wegens medische overmacht moeten een financiële bijdrage betalen aan het Terug Naar Werk-fonds. Dit fonds financiert de gespecialiseerde dienstverlening op maat waardoor werknemers begeleiding naar werk kunnen inkopen bij erkende dienstverleners.

De hervorming van de evaluatie arbeidsongeschiktheid, het invoeren van multidisciplinaire teams bij de ziekenfondsen en de nieuwe beslissingsbomen om de restcapaciteiten van de gerechtigden bij de ziekenfondsen in te schatten, kunnen ervoor zorgen dat de werklust van de adviserend artsen wordt verminderd.

Bepaalde knelpunten zoals de daling van het aantal artsen, het opstarten van een communicatieplatform en een verruimde informatie-uitwisseling met de externe preventiediensten moeten nog in 2024 worden aangepakt.

Nadat alle gegevens zijn ingezameld, geanalyseerd en geëvalueerd, kan het vernieuwde re-integratiebeleid worden geëvalueerd. In afwachting hiervan stelt de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid dat het huidige TNW-beleid ondertussen wel heeft geleid tot de toename van de deeltijdse tewerkstelling bij invaliditeit. Zo nam het aantal deeltijds werknemers, in verhouding tot het totaal aantal invalide werknemers, gestaag toe van 11,42 % in 2017 tot 15,05 % in 2022. Ten opzichte van het totale aantal vergoede dagen steeg ook het aandeel uitkeringsdagen met een verminderd uitkeringsbedrag wegens toegelaten tewerkstelling van 12,16 % in 2018 naar 17,73 % in 2023.

Het Rekenhof is van oordeel dat twee van de zes aanbevelingen die het in zijn initiële audit van 2021 had geformuleerd volledig zijn gerealiseerd en vier aanbevelingen nog in uitvoering zijn.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het opvolgingsverslag “*Langdurig zieken: maatregelen tot re-integratie op de arbeidsmarkt: opvolging 2024 van de aanbevelingen*” werd bezorgd aan het federale parlement. Het is samen met dit persbericht terug te vinden op rekenhof.be.